

Перерва П. Г.,
д-р екон. наук, професор,
професор кафедри економіки бізнесу та міжнародних економічних
відносин
Національний технічний університет «ХП»
м. Харків

Прокопишин О. С.,
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри оліку і оподаткування
Північний кампус Львівського національного університету ветеринарної
медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
м. Дубляни

Лега О. В.,
канд. екон. наук, доцент, професор кафедри обліку і оподаткування
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО КАБІNETУ: ЗНИЖЕННЯ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ, СПРОЩЕННЯ ЗВІТНОСТІ ТА ПІДВИЩЕННЯ КОМПЛАЄНСУ

У контексті цифровізації фіскальної системи України, електронний кабінет платника податків стає базовим інструментом для забезпечення прозорості, зручності та правової безпеки у взаємовідносинах із контролюючими органами. Він не лише замінює традиційні паперові форми звітності, а й значно підвищує рівень податкового комплаєнсу підприємств. Для малого й середнього бізнесу це особливо актуально в умовах змін законодавства та зростання ризику штрафів.

Електронний кабінет дозволяє: подавати звітність в електронному форматі 24/7 без фізичного візиту до ДПС; перевіряти нарахування та сплату податків, статуси поданих документів; отримувати індивідуальні податкові консультації; контролювати реєстрацію податкових накладних і розрахунків коригування; вести листування з податковими органами з юридичною силою.

Завдяки автоматичному контролю термінів подання звітності, повідомленням про помилки та доступу до актуальної інформації про податкові зобов'язання, електронний кабінет дозволяє підприємству своєчасно реагувати на потенційні ризики та уникати штрафів і санкцій. Це особливо важливо для компаній із розгалуженою структурою або нестабільними податковими навантаженнями.

Для кращої візуалізації функціональних переваг електронного кабінету платника податків доцільно подати їх у таблиці 1, де поєднано функції, практичні переваги та типові податкові ризики, які завдяки їм мінімізуються.

Таблиця 1 - Можливості електронного кабінету, їх переваги та зниження податкових ризиків

Функція електронного кабінету	Практична перевага	Який ризик знижує
Подання звітності онлайн	Економія часу, мінімізація контакту з органами ДПС	Прострочення, помилки у звітності, штрафи
Перевірка стану розрахунків з бюджетом	Контроль податкових зобов'язань у реальному часі	Накопичення боргу, неузгодженість у розрахунках
Доступ до реєстру податкових накладних	Оперативне виявлення проблем з реєстрацією/відхиленням документів	Втрата податкового кредиту, блокування ПН
Ведення офіційного листування з податковою	Юридично значима фіксація звернень і відповідей	Спірні ситуації через «неотримані» документи
Отримання індивідуальних податкових консультацій	Можливість уточнити правомірність дій до їх здійснення	Неправильне трактування норм, податкові донарахування
Архівування та перегляд історії поданих документів	Легкий доступ до даних для звітності, перевірок, аудиту	Втрата первинної інформації або обґрунтувань

Джерело: узагальнено на підставі [1-5]

Як видно з наведеного, функціональні можливості електронного кабінету платника податків не лише спрощують звітність, а й дієво мінімізують ключові податкові ризики: від прострочення та помилок у подачі звітів – до непорозумінь із податковими органами та втрат податкового кредиту. Таким чином, інтеграція цього інструменту у щоденну фінансову діяльність підприємства є важливою складовою сучасного цифрового комплаєнсу та ефективного податкового управління.

Електронний кабінет платника податків є ключовим елементом побудови цифрової системи податкового комплаєнсу, що базується на прозорості, доступності та дотриманні норм податкового законодавства в реальному часі. Його функціонал дозволяє автоматизувати багато рутинних операцій, зменшуючи ризик людської помилки, забезпечує однозначність поданих даних та юридичну фіксацію взаємодії з контролюючими органами.

Насамперед, автоматизація звітності дозволяє мінімізувати технічні помилки при формуванні податкових декларацій, податкових накладних, повідомлень про контрольні події. Вбудовані механізми валідації та

перевірки допомагають запобігти подачі документів із помилками або неактуальними реквізитами.

Прозорий документообіг між платником податків і податковою службою (із фіксацією дати, часу та змісту) формує архів юридично значимих даних, які можуть бути використані як докази під час перевірок або при оскарженні рішень контролюючих органів. Це особливо важливо в умовах високого рівня фіскального навантаження та адміністративного тиску.

Верифікація даних, доступна в електронному кабінеті, дає змогу перевіряти актуальність інформації щодо стану розрахунків із бюджетом, статусу поданих звітів, наявності заборгованості або порушень. Це підвищує обізнаність бухгалтерської служби та керівництва про реальний податковий стан підприємства.

Крім того, архівне зберігання документів дозволяє швидко отримати доступ до потрібної звітності за будь-який період, що значно полегшує підготовку до перевірок або судових спорів. Підприємство може оперативнo надати докази своєї добросовісності, правильності податкових розрахунків або поданих даних.

Таким чином, електронний кабінет не лише сприяє зниженню поточних ризиків, а й формує систему податкового комплаєнсу як частину корпоративної культури дотримання законодавства. Це забезпечує репутаційну стійкість підприємства, мінімізує витрати на перевірки та судові спори та підвищує довіру з боку партнерів і інвесторів.

Список використаних джерел

1. Лега О.В., Прийдак Т.Б., Яловега Л.В. Комплексні інформаційні рішення для управління економічною безпекою бізнесу *Трансформація менеджменту в умовах глобальної макроекономічної нестабільності* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених, м. Миколаїв; 19-21 березня 2025 р. Миколаїв : МНАУ, 2025. С. 89-92.

2. Лега О.В., Безкровний О.В., Ромаш, Д.В., Шевченко А.О., Турченко А.Ю. Податковий комплаєнс: сутність, значення та стратегії впровадження. *Актуальні питання економічних наук*. 2025 №8. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14949251>.

3. Електронний кабінет: переваги користування. URL: <https://kyiv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/880471.html>.

4. «Електронний кабінет» – переваги для платників податків. URL: <https://tr.tax.gov.ua/zahodi-dlya-platnikiv/465519.html>.

5. Єршова Н.Ю., Лега О.В., Прокопишин О.С., Прийдак Т.Б., Яловега Л.В. Податкова звітність як стратегічний інструмент ділових комунікацій і прийняття управлінських рішень. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. Вип.9. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14986292>.